

**Observatori
del Tercer Sector**

02

Col·lecció Debats OTS

**Les entitats del tercer sector i la
construcció de la confiança: la importància
de la transparència**

Sessió de treball i taula rodona

6 de novembre de 2006

Les Entitats del tercer sector i la construcció de la confiança : la importància de la transparència : sessió de treball i taula rodona. - (Col·lecció Debats OTS ; 2)

ISBN 978-84-611-5248-3

I. Vidal, Pau (Vidal García), dir. II. Valls, Núria (Valls Carol), dir. III. Observatori del Tercer Sector IV. Títol V. Col·lecció: Debats OTS ; 2

1. Entitats sense ànim de lucre - Finances - Congressos 2. Entitats sense ànim de lucre - Auditoria - Congressos

061.235:657(061.3)

Les entitats del tercer sector i la construcció de la confiança: la importància de la transparència

Realitzat per: Observatori del Tercer Sector

Direcció: Pau Vidal i Núria Valls

Acte realitzat amb el suport de: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia.

Dipòsit Legal: B.7372-2007

ISBN: 978-84-611-5248-3

© Observatori del Tercer Sector 2006

Aquest document és el resum de la jornada organitzada per l'Observatori del Tercer Sector el passat 6 de novembre de 2006. Volem agrair la participació als 13 participants en la sessió de treball, als tres ponents de la taula rodona, a tot l'equip de l'OTS i a tots els assistents per la seva presència i col·laboració.

**Observatori
del Tercer Sector**

www.tercersector.net

Les Carolines 10, 2ª planta - 08012 Barcelona

Les publicacions de l'OTS estan pensades per a la seva màxima difusió i per contribuir a la millora i coneixement del tercer sector. S'autoritza la distribució, copia i reutilització sempre que es faci sense ànim de lucre i reconeixent l'autoria. Les publicacions es poden descarregar gratuïtament a www.tercersector.net.

El tercer sector necessita la confiança de la societat per la qual treballa, per actuar i poder assolir la seva raó de ser. Per obtenir aquesta confiança cal que les entitats treballin en un marc en què la transparència és clau.

La construcció de la confiança social és un dels reptes principals pel tercer sector d'avui en dia. La legitimitat no es genera pel simple fet de ser entitats no lucratives i treballar per una determinada missió i objectiu social. També cal fer les coses bé i transmetre-ho a la societat i als agents involucrats amb l'organització.

Per aquest motiu, atesa la importància de la temàtica i la necessitat de treballar conjuntament des del sector per la millora en aquesta línia, des de l'Observatori del Tercer Sector hem inclòs la rendició de comptes i la transparència entre les recerques que es treballen. El novembre passat vam organitzar la jornada, la qual presentem en aquest quadern, per tal de realitzar una aproximació als conceptes bàsics. La jornada es va desenvolupar a través d'una taula rodona i una sessió de treball amb organitzacions de segon nivell del tercer sector.

Aquesta publicació recull les aportacions principals de les dues sessions que van tenir lloc el 6 de novembre passat, mantenint la fidelitat de les intervencions dels ponents a la sessió. De la sessió de treball en grup s'ha realitzat una agrupació de les idees principals per tal d'oferir la visió conjunta de les entitats de segon nivell.

*Pau Vidal i Núria Valls
Coordinadors de l'Observatori del Tercer Sector*

Continguts:

Presentació	3
Taula rodona	5
Núria Valls	6
Xavier Muñoz	7
Pau Vidal	8
Xema Gil	11
Carolina Homar	13
Col·loqui i aportacions	15
Sessió de treball	17
Presentació de la sessió	18
Assistents	19
Recull d'aportacions	20
Recerca comparada sobre rendició de comptes	26

Taula rodona:

Les entitats del tercer sector i la construcció de la confiança: la importància de la transparència

Presentació

Núria Valls

Coordinadora de l'Observatori del Tercer Sector

Volem agrair a l'Institut d'Estudis Catalans la seva acollida en aquest meravellós espai, i també a la Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya per la seva col·laboració fent possible aquest acte.

Després de la benvinguda de Xavier Muñoz, director general de Dret i Entitats Jurídiques, tindran lloc les tres ponències. En Pau Vidal, coordinador de l'Observatori del Tercer Sector, realitzarà una reflexió de conceptes a l'entorn de la construcció de la confiança i la transparència de les entitats del tercer sector. A continuació, en Xema Gil, persona de llarga trajectòria en el sector, durant molts anys director de la Creu Roja de Catalunya, i actualment director general de la Fundació Catalana de l'Esplai, ens donarà una visió des de la seva experiència en el sector. La darrera ponent és Carolina Homar, persona amb coneixement del sector per la seva participació en diverses entitats com la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social i, que en el moment de fer aquest acte, és directora general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de la Generalitat de Catalunya.

Per concloure l'acte, es realitzarà un torn obert d'aportacions i preguntes que esperem que sigui enriquidor i que aprenguem tots conjuntament.

Dilluns 6 de novembre 2006, 19 h

**Les entitats del tercer sector i la construcció de la confiança:
la importància de la transparència**

**Com han de rendir comptes les entitats a la societat?
Com afecta la transparència a la confiança social en el tercer sector?
Quins són els límits de la transparència?**

Obertura: **Xavier Muñoz**
Ponents: **Pau Vidal**
Xema Gil
Carolina Homar
Modera: **Núria Valls**

www.tercersector.net

Un espai de debat entre entitats de diversos àmbits per reflexionar conjuntament sobre la transparència i la rendició de comptes del tercer sector.

Xavier Muñoz

Director general de Dret i Entitats Jurídiques del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya

Des del Departament de Justícia tenim una preocupació evident sobre el tercer sector, alhora que tenim la responsabilitat del Registre d'associacions i de fundacions, a més del Protectorat de Fundacions. El Protectorat de Fundacions es dedica a registrar i a inscriure els canvis, i també fa un seguiment, en la mesura que és possible, del funcionament de les fundacions.

A Catalunya, ha tingut molta tradició la iniciativa privada. Fins al punt que hi ha registrades 2.000 fundacions i 40.000 associacions. Per tant, és una societat civil rica. També és important que aquesta sigui eficaç en la seva tasca. És bo que hi hagin plantejaments com els que estem avui treballant per analitzar l'eficàcia del tercer sector, que també implica transparència.

Valorem molt positivament diferents iniciatives i sobretot la que està portant a terme des de fa uns anys l'Observatori del Tercer Sector. És molt important que existeixin esforços de reflexió sobre què és el tercer sector, quins són els reptes que té avui en dia, què és el que ha de fer i cap a on ha d'anar. Des de l'Administració compartim els objectius del tercer sector.

El benefici social també ha de rendir comptes i donar explicacions a la societat. Tenint en compte que una part important del tercer sector rep subvencions de

l'Administració, és evident que necessita d'aquest seguiment. També és important buscar altres mecanismes de finançament, com poden ser les empreses. Aquestes poden tenir també una necessitat, i, fins i tot, una obligació moral de repercutir un percentatge d'aquests beneficis en el tercer sector.

Això s'ha de fer sent transparent, i demostrar que el tercer sector compleix amb les seves finalitats, que destina els recursos d'una forma clara i en línia amb els objectius de l'entitat. Per poder atreure nou finançament cal demostrar la seriositat del treball amb transparència.

El benefici social també ha de rendir comptes i ha de donar explicacions a la societat.

Cal ser transparent, i demostrar que el tercer sector compleix amb les seves finalitats, que destina els recursos d'una forma clara i en línia amb els objectius de l'entitat.

Existeixen moltes fundacions i associacions que persegueixen les mateixes finalitats i moltes d'elles tenen escassos mitjans. Per tant, s'ha d'intentar unir esforços per perseguir amb més eficàcia els mateixos objectius. Ser més transparents ajudarà a conèixer millor el sector i col·laborar més uns i altres per perseguir els objectius.

Fa molts anys que el tercer sector treballa, però la reflexió global i transversal com a sector és recent. Els pròxims anys seran fonamentals per arribar a conclusions sobre la transparència i l'eficàcia.

Taula rodona

Pau Vidal

Coordinador de l'Observatori del Tercer Sector

Amb aquesta ponència volem fer una reflexió breu que pugui servir de marc. Es tracta de centrar els conceptes bàsics que serveixin per ubicar la importància de la transparència, a qui hem de rendir comptes i com ho podem fer.

A què ens referim quan parlem de rendició de comptes?

Es pot fer un equívoc de l'expressió i pensar que assenyalarem només els comptes econòmics. I no es tracta només d'això: precisament del que estem parlant és d'entitats que rendeixen comptes a la societat de l'impacte que tenen les seves actuacions, les seves activitats, com ajuden a millorar la societat, el seu compromís en la seva missió (i, per tant, per què fan unes activitats i no unes altres). Com treballen per crear aquesta confiança de la societat, aquest vincle necessari i, és clar, també fa referència al compte d'explotació.

La rendició de comptes no se centra només en l'àmbit econòmic, es refereix a rendir comptes a la societat de l'impacte de les actuacions i activitats, com ajuden a millorar la societat, etc.

En l'actualitat, hi ha una certa pèrdua d'encantament que implica una visió menys idíl·lica de les organitzacions no lucratives. Al mateix temps, el tercer sector té una rellevància creixent en la societat i és més necessari que s'expliqui. En paral·lel, en tots els àmbits, hi ha un augment de la informació disponible, i el tercer sector no en pot ser una excepció. Un altre element és l'existència de fortes relacions interorganitzacionals, es treballa conjuntament amb administracions públiques, amb altres entitats, empreses i universitats. Treballar conjuntament fa necessari explicar-se les coses. I, finalment, hi ha nous públics de donants, col·laboradors, voluntaris, més enllà d'aquell públic inicial convençut i militant.

La raó principal per rendir comptes és la confiança social que dona legitimitat per actuar, per crear capital social i per fer incidència política. Es tracta d'anar molt més enllà de ser únicament entitats prestadores de serveis, participar i ajudar a la construcció d'una ciutadania activa i compromesa.

Possibles enfocaments de la rendició de comptes

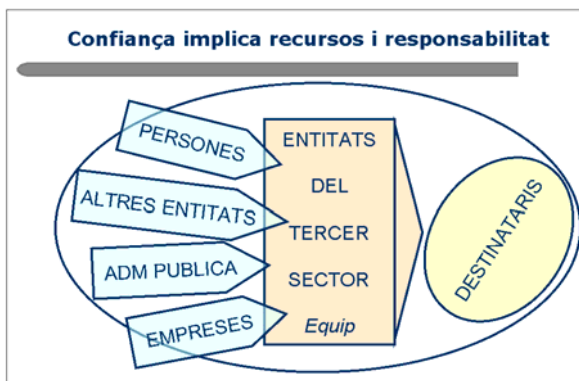
La rendició de comptes es pot fer des de diversos enfocaments. Un enfocament és estrictament el compliment de la legalitat. Un pas més enllà és identificar una certa conveniència operativa, portant a terme accions perquè impliquen avantatges per a l'organització. Finalment, trobaríem la visió que suposa una cultura de transparència de l'entitat i que implica fer un pas més enllà. Es tracta de fer una elecció estratègica i actuar de manera transparent, fent una rendició de comptes àmplia i continuada. Aquesta opció ajuda al compromís i a la sostenibilitat de l'organització.

A qui hem de rendir comptes?

La confiança de la qual parlem en el tercer sector representa recursos que vénen de les persones, de les entitats, de l'Administració pública, d'empreses... Això implica responsabilitat. Aquests recursos no són per ús propi de les entitats, sinó per complir unes determinades finalitats socials.

Un dels temes clau a l'hora de parlar de la rendició de comptes són els col·lectius involucrats. No és gens fàcil rendir comptes. Tot i que en diferents graus de proximitat són molts els involucrats: destinataris, usuaris, treballadors, voluntaris, beneficiaris actuals... sense oblidar també aquelles altres persones amb les quals l'entitat ha creat vincles, perquè ho van fer en el passat o perquè són potencials pel futur. També, s'ha de pensar en l'Administració pública, els mitjans de comunicació, altres entitats del tercer sector, empreses...

Elements bàsics de la cultura de transparència

La cultura de la transparència es fonamenta en quatre elements. En cadascun d'ells hi ha iniciatives que ajuden a millorar-los, i conjuntament és el que fa possible que tinguem una cultura de transparència: una actitud i uns mitjans per rendir comptes. Cal tenir en compte que això és un procés.

-*Bon funcionament intern*: és un primer pas necessari. En aquest punt ens trobem reptes pel que fa a la sistematització, la creació de processos, l'equip... Per garantir el bon funcionament són importants les auditories, documents com la Carta de Responsabilitat de les ONG internacionals, la qualitat, la sistematització, les certificacions de qualitat o els Principis de *Fundación Lealtad*.

-*Mesura dels resultats*: és una àrea complicada, ja que al tercer sector no tenim una mesura directa, com passa a l'empresa, basada en els beneficis. El compte d'explotació és necessari, però per si sol no explica gaire del grau de compliment de la raó de ser de l'entitat. S'ha de fer un esforç per cercar indicadors que ens serveixin per mesurar l'eficàcia i l'eficiència, o el valor social de les nostres activitats. Es poden trobar algunes iniciatives interessants com el *Global Reporting Initiative* (tot i que també és una iniciativa de comunicació), les avaluacions creuades entre entitats, quadres de comandament, temes de balanç social, sistemes d'indicadors, etc.

-*Una missió i una visió clares i compartides*: a les entitats ens cal una reflexió estratègica que s'hagi realitzat de manera participativa i a partir d'uns valors compartits. Quan la missió i la visió són clares i compartides la força és molt gran, es multiplica, i això possibilita un lideratge potent.

-*Pla de comunicació*: cal una comunicació que vagi més enllà de la captació de fons i que estigui lligada a la presència social. Hem de poder explicar als col·lectius involucrats el que fem, com ho fem, quin impacte té... Això implica tenir un pla de comunicació que ens permeti adequar continguts i missatges als diferents involucrats d'una manera freqüent. Amb memòries clares, periòdiques, webs actualitzades... I, evidentment, amb un missatge que ha de ser clar.

La confiança social

La confiança és fàcil de perdre i difícil de recuperar. I la rendició de comptes hi té molt a veure. És una responsabilitat col·lectiva del sector i és la que possibilita que dia a dia anem construint el rol que el tercer sector té en la societat: anar més enllà de la pura prestació de serveis amb la creació de capital social i la construcció de ciutadania.

Una reflexió vinculada al que hem parlat és la importància de la qualitat a les entitats per poder arribar a una cultura de transparència. El fet de sistematitzar, posar indicadors, anar creant manuals... tot això és molt important per després poder ser transparent.

També és molt important la coherència entre els valors organitzatius i l'elecció estratègica de l'entitat de fer rendició de comptes, així com, el rol dels òrgans de govern de l'entitat, que han de liderar la rendició de comptes.

El paper de les entitats de segon nivell

Les entitats de segon nivell poden ajudar, impulsar i promoure que aquelles entitats més petites, que tenen menys recursos, siguin conscients de la importància que té aquesta actitud transparent i la rendició de comptes envers la seva comunitat.

La confiança és fàcil de perdre i difícil de recuperar. I la rendició de comptes hi té molt a veure.

Hi ha molt camí per recórrer. I al mateix temps hi ha una certa dificultat per saber l'estat de la rendició de comptes global al tercer sector.

I, finalment, una reflexió també a la inversa: transparència no vol dir mostrar tota la informació sinó que vol dir gestionar-la. Hi ha informació que, lògicament, s'ha de mantenir en els òrgans de gestió i direcció de l'entitat però cal determinar com s'ha de treballar per transmetre aquesta informació a través d'indicadors adequats i en els espais de difusió pertinents.

Xema Gil

Director general de la Fundació Catalana de l'Esplai

La rendició de comptes és essencial per les entitats del tercer sector i, a més, és quelcom que en lloc d'oblidar-ho n'hem de fer certament bandera.

Els tres paradigmes

Aquesta exposició s'argumenta en tres eixos, en tres paradigmes de com crec que ens veiem i ens veuen a les entitats del tercer sector.

-Paradigma de presumpció de bondat de les organitzacions no lucratives: aquesta presumpció de bondat és summament perillosa. Per tant, no és suficient fer algunes coses bé. Les hem de fer sempre bé, i, sobretot, hem de fer coses pertinents. Hem de produir un impacte que haurem de ser capaços de mesurar. Segurament, aquesta mesura de l'impacte de les nostres actuacions és la fita més complexa, perquè el fet de mesurar és tremendament complicat a la nostra feina atesa la major importància que sovint té allò qualitatiu sobre allò quantitatiu. O perquè segurament moltes vegades és molt més senzill recollir el procés que realment el resultat que obtenim. I, a més, l'avaluació de l'impacte ha d'estar dirigida a un procés de millora contínua, i que realment produeixi una aposta per la qualitat a les nostres organitzacions. Si no ens impliquem en un procés de millora contínua i d'aposta per la qualitat, aquest paradigma de presumpció de bondat el seguirà un paradigma de presumpció de qualitat i que encara pot ser més perniciosos que l'anterior. No serem una organització de qualitat si no som capaços de mesurar el nostre impacte i fonamentem aquesta mesura als nostres processos de millora i d'evolució.

-Paradigma de la sospita d'ineficiència: això és el que sovint hi ha darrere de tot un seguit de comentaris en la línia de certa sospita de com fem les coses, de si som bons en la manera de desenvolupar les nostres accions. Frases com "són bona gent", "fan el que poden", "els hi manca pressupost" o "no donen per més" són freqüents, tot i que nosaltres portem molts anys lluitant envers aquestes conviccions. Hem intentat demostrar que desenvolupem les activitats amb els mateixos nivells de professionalitat, dedicació, innovació, qualitat mesurada i contrastada, que les administracions públiques o que les empreses.

Organitzacions no lucratives i empreses

Als inicis de la teleassistència domiciliària, el Ministeri de Treball va publicar un estudi que reflectia dades d'empreses i entitats sense ànim de lucre sense identificar els noms, encara que tots sabíem quines eren les dades de cadascuna. Els resultats van mostrar que, tot i que les dades de les organitzacions del tercer sector estaven una mica millor que les de l'empresa, no hi havia una diferència significativa. Aquest fet va suposar una demanda de més estudis i eines d'anàlisi, i defensar el nostre espai de provisió diferencial. Ahora, també hi havia un altre objectiu: aprendre i millorar el servei.

Aquesta sospita ha marcat la relació amb els nostres finançadors principals, les administracions. Amb ells, la nostra rendició de comptes ha passat a ésser exclusivament una justificació de despesa. I tot això cal emmarcar-ho en una llei de contractació de l'administració pública necessària, però que a Espanya neix en un moment social de conjuntura política i d'alarma social per la corrupció, o amb una llei de subvencions que està pensada exclusivament per les subvencions dels sectors industrials més necessitats.

L'Administració podria fer un encàrrec a una entitat del tercer sector d'unes determinades activitats per les quals aquesta organització és competent, fruit d'un procés d'anàlisi o d'un procés de concurs públic, i a més lligar-les amb criteris unitaris en funció de l'impacte que realitzen i amb un preu taxat.

A tot això, jo crec que no és dolent el fet de començar la rendició de comptes precisament pels comptes. Però, d'altra banda, moltes empreses estan copiant aquest model de sospita per relacionar-se amb les ONG.

La compra de bolígrafs

Us imagineu una administració que per exemple hagués de comprar bolígrafs? Que agafés l'empresa que produeix i subministra els bolígrafs i els hi demanés el TC1 i el TC2 de la seva plantilla? Que no els permetés, per exemple, l'amortització del motlle per fer la peça de plàstic necessària per fer el bolígraf com a despesa justificable? Que en el moment de determinar el preu digués "només podeu guanyar el 6 per cent sobre el valor dels costos marginals d'aquest producte"? I que en el moment de fer el taló ens digués: "un moment, li donaré el taló si em dona un certificat que està al corrent de pagaments a Hisenda i a la Seguretat Social?".

-El caràcter empresarial de les nostres activitats: aquest tercer eix sovint es vol obviar, i està en el rerefons de tota aquesta sospita. No estic parlant de naturalesa jurídica sinó que estem prestant serveis, quan no productes, que generen valor a canvi d'ingressos. I això és tenir activitat econòmica. I és ser empresa, en un sentit ampli del terme que sovint s'ha vingut a dir el "concepte de Luxemburg" per una famosa sentència del Tribunal Europeu. Estic convençut que, si som capaços d'adonar-nos que som empresa i que sovint tenim personal contractat, ens adonarem i assumirem que tenim responsabilitats ètiques, socials, mediambientals i econòmiques a les quals fer front.

comptes. Segurament el temps és el que està fent fracassar molts dels projectes de rendició de comptes i de responsabilitat

El procés de transparència

Aquest procés de transparència necessita temps i algunes eines de rendició de

social d'algunes empreses. A més, en el cas de les entitats del tercer sector no tenim una eina adaptada ja que moltes de les existents no estan dissenyades per l'entorn de l'entitat no lucrativa i algunes mesures poden suposar resistències internes.

Millora dels sistemes de mesura de resultats

Per nosaltres estan sent molt enriquidores les col·laboracions amb les empreses Lucent i Microsoft. Ens estan aportant un nou plantejament de millora en els nostres sistemes de mesura de resultats. Ens ha incentivat a ser capaços de diferenciar els indicadors de rendiment més quantitius, d'aquells indicadors qualitius (d'impacte de rendiment, de solució, d'èxit). Això no només està significant una millora pel projecte, sinó que ho apliquem per a la resta dels projectes. Al mateix temps, aquests sistemes faciliten una millora en la confiança i en la fidelització de la relació entre l'empresa i l'entitat.

Mesurar els resultats d'una manera íntegra i global, mitjançant un diàleg amb els nostres involucrats, genera molts beneficis i el més important d'ells és la confiança. Tots som responsables del procés d'aconseguir mesurar-nos de manera regular, voluntària i transparent, davant d'aquests involucrats.

Les auditories dels esplais

A la Fundació Catalana de l'Esplai és norma que tots els esplais s'auditin, fins i tot els més petits. Això des de sempre ha estat un motor d'aprenentatge, d'evolució i de compromís molt important del conjunt de l'organització per a la millora. Hem trobat auditories conjuntes, verticals i exhaustives, d'aquells comptes sensibles i horitzontals per mostreig de la resta.

Carolina Homar

Directora general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de la Generalitat de Catalunya i Exsecretària tècnica de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya

Parlar de la construcció de la confiança, la transparència, com hem de rendir comptes, com afecta la transparència a la confiança social en el sector, quins són els límits de la transparència..., tot plegat un té la sensació, a vegades, que quan fem reflexions del sector tendim a posar el llistó molt alt. Això genera por a les dificultats i hem de procurar que aquesta por no sigui paralitzant. Que, per contra, ens motivi i ens empenyi a continuar evolucionant.

Un instrument per reforçar el tercer sector

Jo crec que estem més enllà del que tots plegats pensem que estem. És a dir, el sector ha avançat i ha evolucionat molt en els últims anys, però a vegades és més fàcil veure el camí que queda per recórrer. Com que comparem el tercer sector amb allò que fa l'Administració pública i els poders públics, o amb allò que fa l'empresa, sentim un cert complex d'inferioritat. Entre d'altres coses, perquè qui té capacitat de transmetre aquesta informació des de l'empresa són les grans corporacions, i, des dels poders públics, algunes administracions.

La transparència i la rendició de comptes s'hauria de convertir en un instrument per reforçar el sector. Tot això està molt bé si finalment hi ha un guany, i a ser possible un guany col·lectiu. No només per algunes organitzacions del sector que lògicament seran les més grans, les més desenvolupades. Sinó perquè el sector en el seu conjunt aconsegueixi reforçar-se. I per mi reforçar el sector en aquests termes vol

dir guanyar i aprofundir en la confiança de la ciutadania cap al sector. Cal guanyar la confiança de totes les parts: del que ens paga la subvenció, del soci que ens dóna la quota, del voluntari que ens dóna les seves hores desinteressades de treball, etc.

La confiança en les ONG l'hem de mantenir, no la podem perdre, és un valor del tercer sector.

Les enquestes ens diuen que la gent té, d'entrada, una confiança en les organitzacions no lucratives. Aquesta bondat l'hem de mantenir, no la podem perdre. És un valor i una responsabilitat dels tres sectors fer possible que la ciutadania continui confiant i apostant pel tercer sector.

La necessitat de desenvolupar paràmetres propis

Per altra banda, hem d'aprofitar la nostra experiència en la gestió de qualitat per fugir dels errors que hem comès. És a dir, si fer qualitat o fer transparència vol dir que al final ens compararan amb els mateixos paràmetres que les empreses crec que és un camí estèril i perdut. Per tant, és fonamental que en parlar de transparència o de qualitat tinguem molt clar i prèviament definit quins valors són els propis del sector que volem que aquests instruments reforcin. Si no, aquesta lluita la tenim perduda, perquè no tenim ni la força, ni els recursos, ni el potencial que segurament tenen les empreses. Per tant, tot això té un sentit si realment contribueix encara a reforçar més els nostres valors d'identitat i els nostres valors diferencials respecte als altres reforçant la imatge i la capacitat de comunicació del sector davant de la societat. De la mateixa manera, em sembla que la transparència és bona, i hem d'apostar per la transparència si ens ajuda a reforçar la capacitat de gestió, la línia de millora contínua i la innovació del sector. A més, ha de permetre créixer, continuar creixent, conquerir nous espais i sobretot garantir el creixement continu que necessita el sector.

La transparència és positiva si ens ajuda a fidelitzar i a dinamitzar els col·lectius del sector: els socis, els voluntaris, els professionals, els donants, els patrocinadors...

A la vegada ens ha d'ajudar a reforçar els valors propis del sector. No ens podem

limitar a copiar allò que fa l'empresa privada sense posar de manifest aquests valors propis, o aquests objectius del sector, i més des d'una perspectiva que cada vegada el sector entra més en línies de competició amb l'empresa privada.

Els perills de la transparència

El primer perill és que es converteixi en un fi per si mateix i no en un instrument. I això, a vegades, amb la qualitat ens ha passat. Hi ha certa tendència a caure en aquest error. Per mi, la transparència no és bona si estandarditza fórmules. És a dir, al final podem trobar que grans corporacions amb les quals segurament no estem massa d'acord fan una política de transparència que els fa semblar una meravella, quan tots som conscients dels efectes que estan tenint uns determinats moviments en el sector econòmic.

Un segon perill és tecnificar més la gestió del sector, marcant barreres i diferències entre els àmbits d'actuació que tenim a les nostres organitzacions. Les organitzacions, evidentment, han de millorar la seva capacitat de gestió, però un excés de tecnificació pot crear barreres de comunicació dins d'aquestes.

El tercer perill és que la transparència comporti despeses desproporcionades. Lògicament suposarà costos econòmics i de gestió, però han de ser coherents en el conjunt de la nostra organització.

Finalment, la transparència no s'ha d'acabar convertint en un segell, com ha passat amb la qualitat.

El repte de la transparència

Penso que és fonamental aprofundir en què vol dir transparència. Ens hem de posar d'acord quan parlem de transparència a què ens referim, com la gestionem, quins són els instruments...

És fonamental aprofundir en què vol dir transparència, acordar com gestionar-la i els instruments per fer-ho.

Per altra banda, se'ns planteja la dicotomia entre la capacitat de gestió del sector i la defensa dels nostres valors, la missió, els objectius, etc. El repte està a trobar com integrar-ho, com construir un model on una cosa no pot anar separada de l'altra. Aquest és un interès del tercer sector, veure com transmetre què té capacitat financera, d'inversió, però sense perdre capacitat de representació. Com integrem que som capaços de millorar la qualificació i la gestió de les persones, perquè cada vegada estan més preparades, sense deixar de banda la solidaritat. O com som capaços d'innovar i perfeccionar els models de gestió, garantint la participació de les persones més vulnerables i excloses de la societat. Aquest és el gran repte en aquests moments, crear aquest producte únic, integrat, perquè qui estigui a l'altre costat estigui en posició favorable per donar suport o acceptar aquesta proposta o model.

Estem en un moment bo pel sector, que si aquest aconsegueix donar el pas se'n pot sortir i amb molt èxit. Per això, és fonamental reforçar la interlocució del sector en el seu conjunt, que hi hagi aquesta perspectiva de diàleg obert i permanent amb interlocutors fiables per part del sector.

La transparència ha de...

- ... reforçar el tercer sector*
- ... millorar la capacitat de comunicació*
- ... fidelitzar i dinamitzar els col·lectius*
- ... reforçar els valors d'identitat propis*

La transparència no ha de...

- ... convertir-se en un fi per si mateixa*
- ... tecnificar en excés la gestió*
- ... suposar costos desproporcionats*
- ... convertir-se en un segell*

Col·loqui i aportacions:

Després de les ponències, es va obrir un debat en què es va poder profunditzar en aspectes concrets:

-La responsabilitat social de les organitzacions no lucratives

La temàtica tractada es podia plantejar més enllà del tema de la transparència, i enfocar-ho des de la necessitat que les organitzacions siguin conscients que cal actuar de manera responsable amb la societat. Es podria centrar la reflexió al voltant de com ha d'actuar una organització per ser socialment responsable, i destacar que un dels elements clau és ser transparent i rendir comptes als agents amb qui es vincula. Per tant, aquesta visió proposa un plantejament més ampli on la transparència és un mitjà, i no un fi en concret.

"Prefereixo parlar de responsabilitat social de les organitzacions del tercer sector. La transparència és el mitjà, i ens pot portar a preocupar-nos en excés pel mecanisme, quan el més fonamental és com gestionem el comportament ètic i responsable de les organitzacions."

Aquesta visió de les organitzacions socialment responsables va ser compartida pels ponents, que van destacar la responsabilitat no només per fer una determinada activitat o missió, sinó centrant una part important en el procés: la manera de desenvolupar la seva tasca.

"Hem de ser bons, tenir aquest impacte, afavorir la transformació social. No només perquè amb les activitats s'aporta valor social, sinó també per com fem les coses, i cal afrontar les responsabilitats ètiques, socials, ambientals i econòmiques."

Continuant amb les aportacions del col·loqui, es va fer menció del projecte de l'Observatori del Tercer Sector sobre l'elaboració d'un model de responsabilitat social de les organitzacions. El model se centra en la coherència, és a dir, que l'organització socialment responsable és aquella que és coherent entre els seus valors, la seva missió, les seves activitats, i la seva forma de funcionar. El

repte se situa a identificar els indicadors d'aquesta coherència.

-El tercer sector més enllà de la prestació de serveis

Dins el tercer sector existeix una àmplia diversitat d'entitats, no només pel que fa a l'àmbit en què treballen, sinó també a la tipologia de les seves activitats. Les organitzacions prestadores de serveis representen una part important, però altres organitzacions van manifestar la necessitat de plantejar la transparència més enllà d'aquesta realitat.

-La necessitat de no perdre l'essència del voluntariat

Els canvis en la gestió lligats a la implantació d'una cultura de transparència poden ser vistos com un excés de professionalització que pugui reduir el valor del voluntariat. El risc se situa a equiparar-se a empreses amb sistemes de gestió que acabin mercantilitzant les organitzacions i professionalitzant els seus equips. Per això, cal tenir present en tot moment que un increment de la professionalització cal realitzar-ho evitant que es converteixi en un factor d'exclusió o barrera al voluntariat, no s'ha d'oblidar aquest col·lectiu sinó saber integrar els dos grups.

"Hem de superar el discurs de 'o voluntaris, o remunerats.' i buscar els ingredients necessaris perquè aquest pastís funcioni, tots hem de compartir, remunerats i voluntaris han de compartir professionalitat."

-Visió de les entitats i les empreses

Des d'alguns sectors es critica l'ús del terme "empresa" per referir-se a les entitats del sector. Es valora el paper d'aquests agents i en alguns casos fins i tot es remarca el seu vessant social pels esforços en accions i comportaments

socialment responsables. Per tant, la crítica no és envers el sector, sinó l'equiparació amb les entitats.

"Hem de ser transparents. No perquè siguem com les empreses, ni vulguem ser-ho, sinó perquè tenim la necessitat. No crec que l'empresa sigui més transparent, simplement n'hi ha que ho són i n'hi ha que no. És molt important que diferenciem, per tant, quina és la nostra

El tercer sector no ha d'assimilar-se a les empreses, sinó que ha de diferenciar-se per les obligacions cap als socis, usuaris i altres persones vinculades per les quals no existeix un interès lucratiu com a l'empresa. Per tant, per algunes entitats aquests factors de diferenciació de l'empresa fan que la situació no sigui comparable i, per tant, aposten perquè el tercer sector faci els seus plantejaments de transparència i de rendició de comptes sense haver d'estar mirant constantment el sector empresarial.

Tot i això, altres aportacions van remarcar la idea que, més enllà de la terminologia que s'utilitzi, cal observar els altres sectors per millorar la gestió de les organitzacions.

- Tipus de transparència

Es va diferenciar entre dos tipus de transparència, la interna i l'externa. Alhora, en el moment de plantejar-se una major transparència l'organització ha d'estar preparada i predisposada a rebre crítiques que possibilitin la millora de l'organització.

"De l'empresa podem copiar allò que funciona i és útil, i aplicar-ho amb els nostres esquemes, amb la nostra cultura i amb el nostre tarannà."

Mesura de l'impacte

Un dels elements clau destacats en la rendició de comptes és la necessitat de mesurar l'impacte de l'activitat de l'entitat, de comptar amb indicadors que mesurin aquesta tasca per poder transmetre-ho. Tant les ponències com les aportacions al col·loqui van mencionar aquest aspecte i la complexitat d'establir indicadors que ho quantifiquin, que siguin concrets i adequats a la realitat del sector. Per això cal definir prèviament quin és l'impacte que es vol generar, i cercar un acord.

Per alguns participants, la responsabilitat del sector davant de la societat i davant de les parts interessades s'ha de mesurar per veure quin és el valor que s'aporta, i saber-ho comunicar de manera transparent.

Les persones que van intervenir durant el col·loqui van ser:

- Jordi Bosch, membre de la Junta de l'Òmnium Cultural i patró de la Fundació Escolta Josep Carol
- Josep Maria Canyelles, de Responsabilitat Global
- Miquel Coll, d'Acció Solidària contra l'Atur
- Mario Cugat, de la Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya
- Montserrat Llovet, del projecte Ressort de la Universitat de Barcelona
- Jordi Pietx, de la Xarxa de Custòdia del Territori
- Ricard Valls, de Projectió

Sessió de treball:

**El rol de les entitats de segon nivell
en l'evolució de la cultura de la
transparència**

Presentació

Pau Vidal

Coordinador de l'Observatori del Tercer Sector

"Les entitats de segon nivell podeu ajudar, impulsar i promoure que aquelles entitats més petites siguin conscients de la importància de l'actitud de ser transparents i de rendir comptes vers a la seva comunitat."

En aquesta sessió, s'han reunit entitats de segon nivell de diferents subsectors d'activitat: de cooperació, de desenvolupament, del sector cultural, drets humans, sector mediambiental, sector social... L'objectiu és aprofitar aquest ampli ventall i l'experiència dels diferents assistents per tal de poder fer una reflexió conjunta i assolir una visió panoràmica del tercer sector sobre la transparència i la rendició de comptes. Aquesta és una realitat transversal, que repercuteix en tot tipus d'entitats, independentment del seu àmbit d'actuació. Per tant, totes compartim aquesta preocupació i podem treballar-ho conjuntament.

Un tema important és el rol que el tercer sector vol jugar a la societat: la creació de capital social, la incidència política, la participació o la construcció d'una ciutadania activa i compromesa. Un tercer sector que vol estar clarament més enllà de la prestació de serveis i tenir aquest rol social implica la necessitat d'explicar-se i de rendir comptes.

Per fer la construcció conjunta d'una cultura de transparència, la rendició de comptes ha d'afectar quatre grans àmbits organitzatius:

-Bon funcionament intern

-Mesura de resultats

-Una missió i visió clares i compartides

-Pla de comunicació

La rendició de comptes s'ha de tenir present des d'aquest enfocament global de l'entitat, i la cultura de la transparència només és possible si tot això està entrelligat.

Les entitats de segon nivell tenen un rol important en la reflexió i en veure com s'està treballant al mateix subsector d'activitat. Aquestes organitzacions poden afavorir iniciatives perquè les entitats de base puguin avançar i ser cada vegada més transparents.

Assistents

Moderació: Núria Valls

Presentació: Pau Vidal

Participants i entitats (per ordre alfabètic):

- Carles Barba, Fundació Catalana de l'Esplai
- Guillem Correa, Associació Intersectorial de Recuperadors i Empreses Socials de Catalunya (AIRES)
- Rita Huybens, Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament
- Alba Molas, Coordinadora Catalana de Fundacions
- Ismael Palacín, Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS)
- Felisa Pérez, Federació Catalana d'Entitats d'Ajuda al Drogodependent
- Carlos Piegari, *Federación de Entidades Latinoamericanas de Cataluña* (Fedelatina)
- Jordi Pietx, Xarxa de Custòdia del Territori
- Roger Revilla, Federació Catalana d'ONG pels Drets Humans
- Rafael Ruiz de Gauna, Fundació Pere Tarrés
- Joaquim Sabater, Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya
- Maria Carme Tuneu, Federació d'Ateneus de Catalunya
- Maria Assumpció Vilà, Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncològica (Oncolliga)

Sessió de treball

Durant la sessió de treball els assistents van realitzar les seves aportacions agrupades en tres àrees:

-La realitat de les entitats: balanç de la situació

Explicació de la realitat de la seva entitat de segon nivell i dels seus membres en el tema de la rendició de comptes: com es treballa actualment i quines iniciatives s'hi han incorporat.

-Identificació dels reptes principals

Presentació dels temes que consideren que són els reptes per a les entitats del

tercer sector en relació a la rendició de comptes, elements en què consideren que cal millorar i possibilitats o opcions sobre com fer-ho.

-El rol de les entitats de segon nivell

Reflexió sobre quin és el paper que la seva entitat està realitzant actualment en el camp de la transparència com a entitat de segon nivell, o quin es considera que hauria de ser.

A més, es van realitzar altres aportacions addicionals lligades al concepte de la transparència i rendició de comptes.

1

La realitat de les entitats: balanç de la situació

Les entitats de segon nivell presenten diferents situacions en relació a l'estat actual de la mateixa entitat i el dels membres. Alguns elements comuns són:

-Els instruments utilitzats: memòries anuals, auditories, assemblees obertes a tots els membres, etc.

-Un codi ètic o criteris d'avaluació del comportament de les entitats: normalment les entitats de segon nivell exigeixen el compliment d'un codi per afiliar-se. No obstant, cal millorar aquest procés i tenir més capacitat objectiva o uns criteris i indicadors més clars.

-Les memòries de les entitats de base: les entitats de segon nivell sovint demanen que les entitats membres els rendixin comptes mitjançant el lliurament de les memòries. Tot i això, es reflecteix que no sempre és possible i, alhora, no hi ha un acord establert sobre els continguts i informació per incloure en aquestes publicacions.

-Auditories externes: en aquests moments les auditories externes només són habituals entre les entitats de base que compten amb un mínim volum econòmic.

-La importància de mesurar i comunicar: des de la societat es reconeix en part la tasca de les entitats. Tanmateix, les organitzacions són conscients de la importància creixent de mesurar i comunicar la tasca que fan.

-L'estructuració i maduresa de les entitats: determinats subsectors creuen que encara no se situen en un grau de maduresa suficient, cosa que fa que estiguin en una etapa prèvia en la rendició de comptes. Per poder fer rendició de comptes és necessari que les entitats estiguin estructurades i comptin amb una mínima metodologia de treball.

-La importància de la tradició: alguns subsectors d'activitat es diferencien per la seva història, i no en tots és habitual l'elaboració de memòries per part de les entitats de base. Per un costat, repercuteix la tendència general de cada subsector, però també el fet de no comptar amb exigències directes externes que els reclamin aquesta rendició.

-Les memòries de les entitats de segon nivell: en algunes s'agrupa també l'activitat de les entitats de base. D'aquesta manera, rendeixen comptes tant les mateixes federacions com cadascuna de les organitzacions membres.

-La transparència com a estratègia: en general, s'ha incorporat la importància de la transparència i rendició de comptes entre els temes estratègics de les organitzacions.

-Vinculació de la transparència amb la participació: algunes entitats creuen en aquesta relació i per això estableixen sistemes perquè els col·laboradors de l'entitat no només coneguin què fa l'entitat, sinó que també puguin opinar, ja que són un dels col·lectius principals a qui cal rendir comptes.

-Pertinença a plataformes: es valora positivament estar integrat dins de xarxes o plataformes amb vistes a una transparència més gran, gràcies al fet que la multiplicitat de relacions fomenta donar més explicacions.

-Responsabilitats: algunes entitats de segon nivell incentiven o fins i tot es responsabilitzen que les entitats membres compleixin les seves obligacions de rendició de comptes quan existeixen, com per exemple, presentar els comptes quan així ho requereix la normativa.

-El nivell d'activitat de les entitats de base: és el que determina, en gran part, el seu grau de rendició de comptes. També influeix el tipus d'activitat que realitzen i amb qui treballen, ja que sovint les auditories o els informes responen a la demanda d'un soci, col·laborador o de l'Administració pública.

-Conscienciació d'algunes entitats: algunes entitats de base encara no estan sensibilitzades amb la importància de ser transparent, especialment les que tenen una mida i uns recursos més limitats.

-Seguiment continuat a les entitats membres: no limitar-se a analitzar-les en el moment de l'afiliació sinó mantenir un seguiment de la seva transparència o del compliment d'uns mínims de funcionament (o ètics) de manera continuada.

-Definició del grau mínim de transparència: establir, per exemple, uns mínims en els continguts de la memòria i que siguin comuns per a totes les organitzacions.

-Sistema de rendició de comptes homogeni: atesa la diversitat del tercer sector és necessari trobar uns paràmetres comuns de transparència i rendició de comptes globals pel sector.

-Sistemes de mesura adequats a la realitat del sector: que permetin tenir un "compte de resultats" propi, establir indicadors que recullin la realitat del treball que es realitza i el seu impacte.

-Autoregulació dins de cadascun dels subsectors: establir uns nivells mínims acordats per a totes les entitats com a garantia vers la resta de la societat.

-Superació de la limitació de recursos: no dependre de la capacitat econòmica per presentar resultats (memòria completa, auditoria, sistema de qualitat, etc.). Saber aprofitar els recursos de què es disposa o disposar-ne de més per rendir comptes i ser transparent sense que representi una càrrega.

-Participació i suport de col·laboradors externs: comptar amb ells perquè ajudin al fet que les entitats siguin més transparents, amb les seves exigències o demandes guiades.

-Millora de la comunicació externa de les organitzacions de base: sovint molt orientades al seu propi objectiu social i la tasca diària i poc orientades a la transmissió de l'activitat i el valor que estan aportant.

-Ampliació de l'àmbit de la rendició de comptes: no limitar-se al funcionament de l'entitat o com s'estan realitzant les activitats, sinó també avaluar si s'estan realitzant les activitats pertinents per donar resposta a les necessitats socials existents. És un repte especialment significatiu en un entorn on incrementen les tensions competitives amb altres sectors.

-Ampliació dels continguts en els codis ètics actuals: en l'actualitat sovint només estan centrats en aspectes concrets en què hi ha acord entre totes les entitats.

-Bones pràctiques: presentar exemples de bones pràctiques entre entitats on cal millorar la rendició de comptes.

-Els valors de les entitats en la prestació de serveis: evitar que l'increment de la prestació de serveis per part de les entitats, contractats per les administracions, faci perdre el benefici social de l'aportació del tercer sector en comparació a l'empresa privada. El repte és mantenir la singularitat tot i la creixent competència amb el sector mercantil.

-L'esperit comunitari: lluitar per mantenir l'esperit amb el qual neixen moltes organitzacions i el teixit associatiu de base i que no es perdi a causa de la professionalització del sector. Ajustar una complementarietat entre entitats més professionalitzades i les que disposen de voluntariat.

-Fer visible l'abast real del tercer sector: estudiar el nombre d'usuaris als quals s'arriba, i comunicar-ho a la societat com a indicador del pes del sector i del seu impacte.

-Conscienciar les entitats de base: especialment les menys estructurades, de la importància de la transparència. Sensibilitzar sobre la importància d'aquesta transparència per tal de crear la confiança necessària d'usuaris, socis, administracions, etc.

-Ser referència per a les entitats: fer de guia com a organització transparent i amb els seus mecanismes de rendició de comptes. Per exemple, la memòria de la pròpia entitat de segon nivell pot ser un model o referent per les organitzacions de base quant a continguts, indicadors, etc. Comptar amb altres mecanismes directes per rendir comptes a les entitats membres: assemblees, plantejaments conjunts de missió i valors, etc.

-Rendir comptes conjuntament: rendir amb totes les entitats membre, a través de memòries úniques, o agrupar les activitats dutes a terme en un document únic. Facilitar que entitats més petites puguin comptar amb aquest document per rendir comptes, ja que, tot i no ser exclusiu de l'entitat, sí que incorpora la seva tasca.

-Recollir informació sobre les entitats: elaborar directoris o guies que identifiquin el treball de cadascuna. Ser l'encarregada de transmetre aquesta informació a altres agents.

-Elaborar plans de comunicació o estratègies globals per a les entitats afiliades: combinar la comunicació que realitzen les organitzacions de base amb la de l'entitat de segon nivell. L'entitat de segon nivell pot realitzar algunes accions conjuntes i establir unes eines de gestió centrals reduint els continguts específics de les entitats de base.

-Fer incidència: reclamar determinades mesures per a les entitats afiliades, per exemple, demanar que les exigències o normatives legals i administratives s'ajustin a la realitat de les organitzacions. Realitzar el rol d'incidència política i social segons els valors del sector.

-Establir relacions amb els mitjans de comunicació: que els mitjans considerin el sector com a referent en els àmbits en què treballa. Sensibilitzar-los sobre les problemàtiques socials a què estan responent. Comunicar a altres agents el rol de les entitats i els elements d'identitat que el diferencien d'altres sectors.

-Avaluar les entitats membres: les entitats han d'avaluar-se pel fet de pertànyer o estar vinculades a l'estructura de segon nivell. Filtrar les entitats que volen formar part i assegurar que mantinguin de manera sostenible el compromís acordat. Per tant, cal que les entitats de base estiguin predisposades a aquesta revisió i a rendir comptes.

-Ser l'espai de trobada: de les entitats per tal de determinar els criteris que elles mateixes volen autoimposar-se com a sector (normativa interna com a federació, elaboració d'un codi ètic, etc.).

-Agrupar el sector o un subsector específic: de manera que la unió atorgui més força per poder parlar en conjunt.

-Elaborar un discurs comú: per les entitats que agrupa, que esdevingui una marca amb la qual es poden presentar i els actors socials identifiquin cadascuna de les entitats.

-Ofereix eines de suport que facilitin la millora en la gestió de les entitats de base: en el cas de la rendició de comptes, centrar-se en la generació d'instruments com el seguiment dels serveis, la realització i difusió de bones pràctiques o l'edició de materials que ajudin a les entitats a portar a terme accions concretes per millorar la seva transparència.

-Tenir presents les necessitats de les entitats de base: per exemple, a l'hora d'establir els objectius i actuacions de l'entitat de segon nivell, per evitar realitzar funcions no valorades per aquestes.

-Ofereix respostes no uniformes: tenir presents els diferents nivells de gestió de les entitats. Donar suport a les entitats de tota mida per ser transparents, posant especial interès en la reduïda capacitat de les que disposen de menys recursos i adaptant-se a les seves possibilitats.

-Reclamar memòries anuals: demanar a les entitats membres que les facilitin a l'entitat de segon nivell.

-Demanar el compliment d'un codi ètic o criteris interns de funcionament: presentar a les entitats membres el codi com a model de compliment, com a referent per a les entitats membres. En definitiva, actuar com a autoregulador des de dins del mateix sector.

4

Altres aportacions

-Incorporació de la transparència en la reflexió estratègica a través de quatre elements:

-Participació dels socis: per garantir la democràcia i la transparència cal implicar les entitats membres amb quatre criteris d'avaluació: l'objecte social, la gestió i la transparència, la gestió de la informació i la participació activa.

-Autonomia financera de l'entitat de segon nivell.

-Millora continuada: incorporar elements de millora com les auditories financeres, la gestió de la qualitat, etc.

-Implicacions en la comunicació: cal establir línies internes i externes com les memòries anuals, els balanços econòmics i de treball i les eines de comunicació (butlletins, pàgines web, etc.).

-El treball en xarxa com un possible indicador: el nivell de coordinació entre entitats pot ser un indicador de la bona salut de la transparència de les organitzacions, de la confiança entre organitzacions o altres institucions.

Recerca comparada sobre rendició de comptes

El projecte **Rendición de cuentas y transparencia de las organizaciones de la sociedad civil** és una investigació internacional en la qual hi participen centres d'investigació de diferents països d'Amèrica Llatina i, l'Observatori del Tercer Sector, des d'Espanya. Neix amb l'objectiu de contribuir en l'enfortiment de les Organitzacions de la Societat Civil oferint alternatives de rendició de comptes i transparència.

A través d'un pla de treball i d'activitats interrelacionades, aquest projecte vol realitzar una proposta i abordar des de les organitzacions no lucratives i els seus socis, col·laboradors i altres *stakeholders*, la cerca de camins per:

-Informar i fomentar un debat a diferents nivells (nacional, regional i mundial) sobre la transparència i la rendició de comptes com a factors de legitimitat de les organitzacions no lucratives.

-Promoure l'intercanvi de coneixements i lliçons apreses entre les organitzacions participants sobre la transparència i rendició de comptes com a factors de la seva legitimitat, identificant les millors pràctiques al respecte i posant-les en camí per la seva eventual recopilació.

-A partir del debat i l'intercanvi, generar capacitats, eines i recursos que siguin adequats per tal d'avançar en els aspectes de transparència i rendició de comptes de les organitzacions de la societat civil.

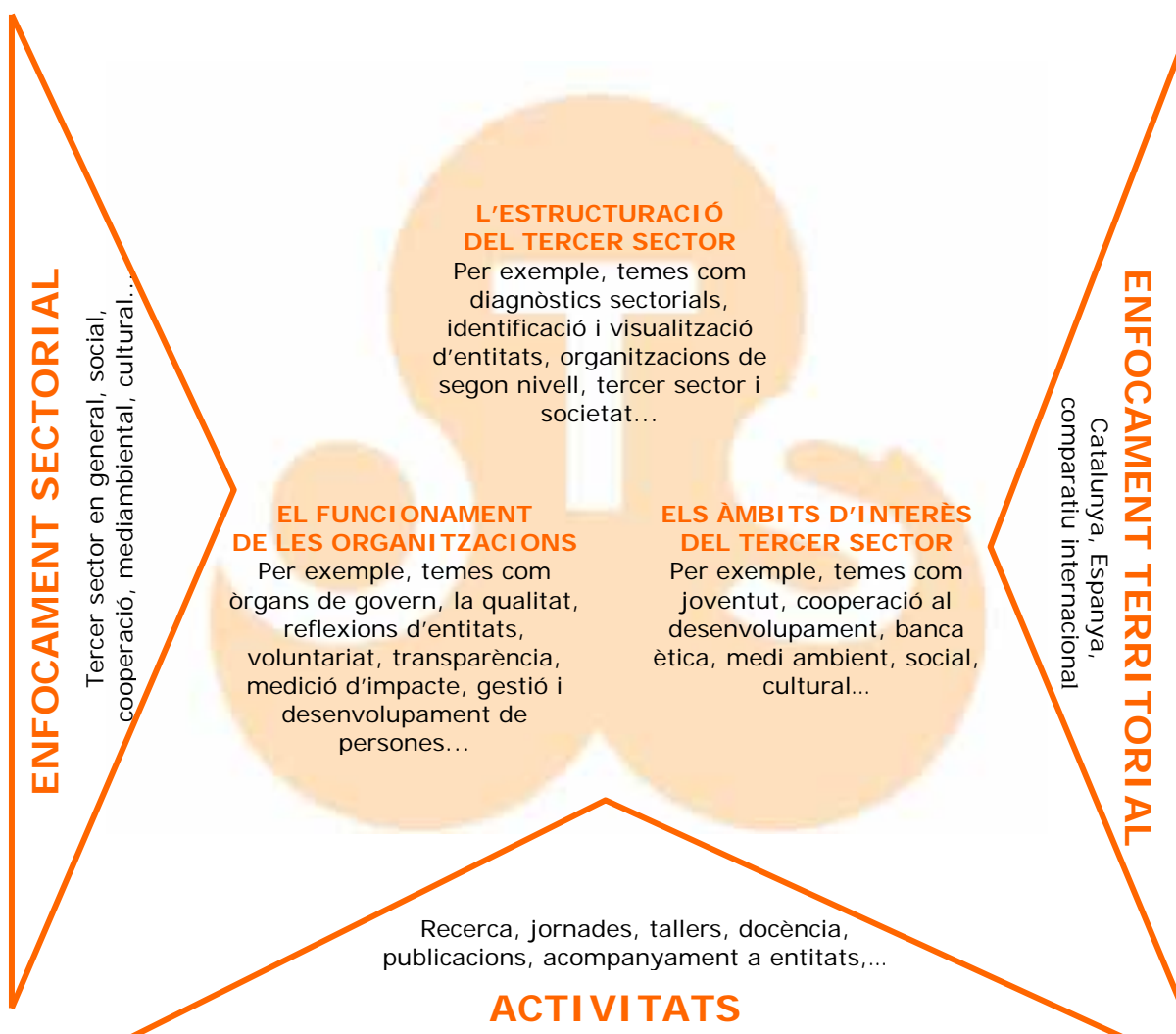
Les organitzacions que participen en el projecte són:

	ARGENTINA Asociación de Graduados en Organización y Dirección Institucional (AGODI)		HONDURAS Centro Hondureño de Promoción para el Desarrollo Comunitario (CEHPRODEC)
	BOLÍVIA Catholic Relief Services (CRS)		PARAGUAI Sumando
	Fundación Jubileo		
	BRASIL Red de Informaciones para el Tercer Sector (RITS)		REPÚBLICA DOMINICANA Alianza ONG
	Núcleo de Investigación, Solidaridades y Políticas (NASP)		
	CATALUNYA-ESPANYA: Observatori del Tercer Sector		URUGUAI Instituto de Comunicación y Desarrollo (ICD)
	COSTA RICA Fundación Acceso		XILE Fundación Soles

La missió

L'Observatori del Tercer Sector és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, sense ànim de lucre i independent, amb la finalitat d'aprofundir i incrementar el coneixement sobre aquest sector i treballar per a la millora en el funcionament de les organitzacions no lucratives.

Àmbits de treball i enfocaments

Debats OTS és una col·lecció de publicacions que recull i resumeix les principals aportacions, idees i conclusions de les jornades o actes que s'organitzen des de l'Observatori del Tercer Sector.

Amb un format de textos breus i de fàcil lectura es volen plasmar els continguts per tal de compartir i difondre el coneixement sobre el món no lucratiu i que pugui ser d'interès per a les organitzacions del tercer sector.

Col·lecció Debats OTS

01. Quins seran els temes clau del tercer sector en els propers tres anys? Juliol 2005.
02. Les entitats del tercer sector i la construcció de la confiança: la importància de la transparència. Desembre 2006.
03. Altres mirades sobre el tercer sector. Una visió des del món polític, empresarial, acadèmic i de la comunicació. Desembre 2006.

10€ Aquesta publicació es pot descarregar gratuïtament en format electrònic al web. Les publicacions estan disponibles en català i castellà.

Acte realitzat amb el suport de:

